

פרשת תצווה

תשע"ט

בעל הטורים אומר שיש שלוש פעמים את המילה **"וְנִשְׁמַע"** במסורה:
"נִעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע" (שמות כד, ז), **"וְנִשְׁמַע פְּתָגָם הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בְּכָל מַלְכוּתוֹ"** (אסתר א, ט), **"וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבֵאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ"** בפרשת השבוע (שמות כח, לה).
אז אני רוצה לומר: מה עניין שלושה **"וְנִשְׁמַע"** האלו?
"וְנִשְׁמַע" הראשון זה התורה - **"נִעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע"** את כל התורה.
"וְנִשְׁמַע פְּתָגָם" זה מצוות דרבנן, שגם מצוות דרבנן צריך לשמור.
"וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבֵאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ" זה על הנימוס, שגם הנימוסים - גם זה התקבל מסיני.
בן אדם צריך להיות מנומס, שלא יכנס לביתו פתאום בלי לדפוק, בלי לומר שלום, וכל שכן לבית חברו.
"וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבֵאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ", כל הנימוסים. אדם צריך לנהוג לא רק במצוות דאורייתא ודרבנן, אלא גם בדרך ארץ.
לא כל הנימוסים שמוזכרים בחז"ל (עיי' אורח חיים קע) קיימים בימינו. יש דברים שהנימוסים השתנו.
אז צריך לנהוג לפי הנימוסים של ימינו, לא להיות פרא אדם.
זו גם שאלה של חילול ה': אם רואים בן תורה שמתנהג בחוסר נימוס - מה שאומרים חז"ל (יומא פו ע"א) שאנשים אומרים 'כמה לא טוב ללמוד תורה' וכן הלאה. אבל כשבן תורה מתנהג בנימוס, אומרים: **"כמה נאה עבידתיה"**, **"פלוגי שלמד תורה כמה נאים מעשיו"**, **"אשרי אביו שלימדו תורה, אשרי רבו שלימדו תורה"**. בני אדם רוצים להתקרב לתורה על ידו. אבל אם מתנהג כמו פרא אדם, אז מרחיק בני אדם מהתורה, לא רוצים להתנהג כמוהו.
חשוב מאוד, להיות נוח לבריות, נימוסים טובים לבריות, לא להתנהג כפרא אדם.
הרב זכרונו לברכה היה גר באותו בית שגם חמותו - שהייתה אלמנה - גרה בו.
אז הוא הקפיד תמיד בסעודה לתת מהלחם משנה לאשתו ולחמותו בשווה, שלא תהיה אחת קודמת לשנייה, כדי לא לצער אף אחת משתיהן.
על הכל הקפיד, על נימוס כלפי אשתו. כשהיה הולך הביתה - שיהיה מסודר, שאשתו תהיה מרוצה ממנו.
עיקר הנימוסים בין אדם לחברו הם בין איש לאשתו, הם צריכים להיות נימוסים גדולים.

הרב היה אומר, שמה שכתוב בתורה (דברים כד, ה): **"נְקִי יְהִי לְבֵיתוֹ שָׁנָה אַחַת וְשִׁמַּח אֶת אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר לָקַח"** - ה"שָׁנָה אַחַת" זה רק על **"נְקִי יְהִי לְבֵיתוֹ"**, אבל **"וְשִׁמַּח אֶת אִשְׁתּוֹ"** זה כל החיים, זה לא רק שנה אחת.

הרב בהלווייה של אשתו אמר שאין לו על מה לבקש מחילה (נוהגים לבקש מחילה מהנפטר), הוא יודע שהוא ואשתו התנהגו רק על פי ה"שולחן ערוך". לא פגעו זה בזו וזו בזה, לא היה שום דבר ביניהם.

לא צריך לדבר על אביו ואימו, שאדם בוודאי צריך להיזהר בכבודם. זה חיוב דאורייתא, אין מה לדבר.

אבל גם לשאר בני אדם להתנהג בכבוד.

נכון שהתורה הענישה במיוחד על פגיעה באלמנה ויתום, זה באמת צריך בלי סוף להיזהר, אבל גם ליהודי שאינו אלמנה או יתום - בכל זאת כדאי להתנהג אליו בנימוס. זה מחלוקת רש"י (שמות כב, כא) ורמב"ם (דעות ו, י), אם האיסור הוא דווקא באלמנה ויתום, או שזו רק דוגמה אבל הוא הדין גם בשאר בני אדם.

וכן ודאי צריך להתייחס בכבוד לכל מי שנברא בצלם אלוקים, כל מי שמעם מקבלי התורה ודאי ובוודאי, להתייחס בכבוד. אני מכבד בנים של מלך. כל היהודים בנים של מלך אז צריך לכבד אותם.

מספרים, שהיה פעם יהודי שלא כל כך כיבד את אשתו.

אז רבי אריה לוי הלך לבית הכנסת שאותו יהודי היה מתפלל שם, ודרש דרשה על כמה אדם חייב בכבוד אשתו.

אבל באותו בית כנסת היה מתפלל גם רבי איסר זלמן.

כשרבי איסר זלמן שמע את הדרשה, הוא ניגש אל רבי אריה ואמר: 'אוי וי, עכשיו אני יודע כמה אני לא בסדר. טוב שהרב מוכיח אותי'.

אז רבי אריה אמר: 'חס ושלום לא התכוונתי אל הרב, כולם יודעים שרבי איסר זלמן מכבד את אשתו בכל הכבוד'.

'לא לא, אני צריך עכשיו לתקן את דרכי, להיות יותר טוב אל אשתי, להתחזק בזה'.

רבי איסר זלמן היה ידוע בנימוסים הטובים שלו, ובכל זאת...

אותו יהודי שאליו כיוונו - אני לא יודע אם התפעל מהדרשה של רבי אריה לוי, אבל רבי איסר זלמן התפעל מהדרשה של רבי אריה לוי.

לדעת לכבד את האישה, ודאי ובוודאי לכבד הורים, לכבד כל יהודי, שיהיה באמת שלושה **"וְנִשְׁמַע"**, כולם בסדר.

תשפ"ב

"וְנִעַדְתִּי שָׂמָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִקְדַּשׁ בְּכַבְדִּי" (שמות כט, מג).

מביא רש"י פירוש אחד מחז"ל, ש"**וְנִקְדַּשׁ בְּכַבְדִּי**" רומז על מיתת בני אהרון: **"אל תקרי 'בכבודי' אלא במכובדי"**, שקידוש המשכן יהיה על ידי מיתת בני אהרון.

למה זה קידוש של המשכן? ולמה מתו בני אהרון?

מפני שהשמחה הייתה גדולה בהקמת המשכן. סוף סוף השכינה שורה בישראל, מחלו להם על חטא העגל.

השמחה הייתה גדולה לאין שיעור.

אבל מיד צריך לרמוז, שעם כל השמחה, ועם כל קרבת אלוקים שמרגישים, צריך **"וְגִילוּ בְרַעְדָּה"** (תהילים ב, יא).

צריך אהבה, וצריך גם יראה יחד עם זה.

אהבה זה טוב מאוד, שמחים שהשכינה שורה. אבל צריך גם את היראה.

נדב ואביוהו התקרבו, **"בְּקִרְבָּתְךָ לִפְנֵי ה'"** (ויקרא טז, א) - התקרבו יותר מדי באהבה, והיה חסר להם נקודה של יראה.

את זה רצו לרמוז לבני ישראל.

זה כבר המשך ממעמד מתן תורה, ש**"וַיַּעַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן נָדָב וְאָבִיחָי וְשִׁבְעִים מִזְקְנֵי יִשְׂרָאֵל"**, והשבעים מזקני ישראל **"וַיַּחֲזוּ אֶת הָאֱלֹקִים וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ"** (שמות כד, ט-יא) - שמחו בקורבנותיהם כאילו אכלו ושתו, לפי פירוש אחד (אונקלוס).

אבל בכל זאת, ה"כאילו אכלו ושתו" הפריע כאן, היה יותר מדי קרבת אלוקים.

אז נדב ואביוהו קיבלו את שלהם עכשיו בהקמת המשכן, והזקנים גם כן קיבלו את שלהם אחר כך ב**"וַיְהִי הָעַם כְּמֵתְאֲנָנִים"** (במדבר יא, א).

צריך יחד עם השמחה הגדולה, שלא תהיה שמחה שפורצת את המסגרות. צריך ביחד יראה.

צריך לשמוח בלי גבול אבל ביראה, יראת אלוקים.

כשאנחנו עכשיו מתקרבים לימי הפורים, לימי השמחה - גם כן, צריך אותו דבר.

צריך שמחה גדולה, **"מֵרַבִּין בְּשִׂמְחָה"** בכל הימים האלה ובפרט בימי הפורים,

אבל יחד עם זה צריך גם לשמור על הרעדה - לשמור על המסגרות, שלא יפרצו את המסגרות.

לדעת שהשמחה שלימה רק יחד עם היראה. אם היא משולבת עם היראה אז השמחה היא שלימה.

דוד המלך אומר פסוק שאנחנו אומרים כל יום בתפילה: **"ה' אֱ-לֹקֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבִיתֵנוּ שְׂמֵרָה זֹאת לְעוֹלָם לְיִצְרַח מַחְשְׁבוֹת לִבֵּב עֲמֹרָה וְהָכֵן לִבְנֵי אֱלֹהֵי"** (דברי הימים א כט, יח).

מה זה ה"זאת" שדוד המלך מבקש? האם כולם יודעים מה ה"זאת" הזאת שדוד מבקש שה' ישמור לעולם?

דוד מדבר שם על האסיפה שאסף לבניין המקדש.

תרם בעצמו, והתרים את כל מי שרוצה לתרום לבניין המקדש.

תרמו בעין יפה, מפורש בתנ"ך (דברי הימים א כט א-ט) כמה תרמו, ודוד המלך שמח שהתנדבו כל כך הרבה, ומבקש שה' ישמור את השמחה הזאת לעולם.

את השמחה הזו שהייתה בתרומת המשכן, שנתנו בשמחה, שה' ישמור לעולם.

על זה אנחנו מתפללים כל יום, שה' ישמור לעולם את השמחה שהייתה לישראל בהקמת המשכן.

אבל יחד עם השמחה צריך תמיד גם את ה"וְגִילוּ בְּרֵעֵה" .

גם העלאת הארון לירושלים הייתה ב"וְגִילוּ בְּרֵעֵה" - כשעוזה נהרג בדרך לירושלים, דוד שלח את הארון לזמן מה.

תמיד צריך להיזהר שיהיה "וְגִילוּ בְּרֵעֵה" .

אבל עם ה"וְגִילוּ בְּרֵעֵה" צריך גם "וְגִילוּ", שתהיה שמחה שלימה.

שמחת אדר, שמחת פורים קטן ושמחת פורים גדול. שהכל יהיה בשמחה.

בעזרת ה' נזכה לשמחה הגדולה בשוב ה' ציון במהרה בימינו, אמן.

